

JEGYZŐKÖNYV

A SZEGEDI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARÁNAK

1927 április 22-én délelőtt 11 órakor tartott

TELJES ÜLÉSÉRŐL.

Jelen voltak:

Wimmer Fülöp elnök, *Körmendy* Mátyás alelnök, ifj. *Aigner* József, *Benedek* Pál, *Boda* Bertalan, *Bokor* Adolf, ifj. *Danner* János, *Dobóczky* József, *Gombos* József, vitéz *Kakuszi* István, *Kis* Géza, *Marosán* Milán, *Pongrácz* Albert, *Rainer* Ferenc, *Scheinberger* Antal, *Szell* Antal, *Varga* Mihály beltágok, *Fekete* Sándor (Békéscsaba), *Iritz* Nándor (Makó), *Jovanovics* Ferenc (Csongrád), *Károlyi* Mihály (Makó), *Klein* Rezső (Baja), *Kucses* Károly (Makó), *Papp* József (Makó), *Pfaff* Ferenc (Gyula), *Róna* Gusztáv (Békéscsaba), *Sal* József (Gyula), *Sándor* Dénes (Gyula), *Szécsi* Márton (Gyula), *Telek* Andor (Hódmezővásárhely) kültágok, *Adler* Rezső, *Dacsó* Arnold, *Deutsch* Mór, *Domán* Mátyás, *Fischer* Aladár, *Fischof* Samu, *Gál* Miksa, *Goldgruber* Árpád, *Jónás* Ernő, *Karbiner* Péter, *Kocsis* Ferenc, idb. *Metzger* Péter, *Nagyfalusi* Mór, *Ornstein* Lipót dr., *Pál* Dezső, *Schwarz* Manó, *Suhajda* József, *Szász* János levelező tagok. A kamara irodája részéről *Tonelli* Sándor dr. főtitkár, *Landesberg* Jenő dr. ügyv. titkár és *Pleskó* András fogalmazó. Kimentették távollétiüket: *Vértés* Miksa alelnök, begavári *Back* Bernát, *Osznovits* István, *Reitzer* Lipót beltágok, *Halász* József (Szentés), *Kertész* Miksa (Battonya), *Krieger* Ferenc (Battonya), *Robitsek* Soma (Szarvas), ifj. *Zsoldos* Ferenc (Szentés) kültágok, *Landesberg* Sándor, *Pollák* Mór, *Rechard* Vilmos, *Unterreiner* József (Szeged), *Szabovlyevits* Dusan (Baja) levelezőtágok.

Értekezés.

- I. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
- II. Elnöki bejelentések.

1. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter leirata kereskedelmi utazók részére kiállítandó igazolványok tb. (1392/1927.)

2. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter leirata felszabadult iparostanoncoknak segédként való alkalmazása tb. (1464/1927.)
3. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter leirata fogtechnikusok munkakörének megállapítása tb. (2408/1927.)
4. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter leirata sajtótermékek utcai terjesztése tb. (2409/1927.)
5. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter leirata mérnöki oklevélnek építőmesterség gyakorlásánál való figyelembevételre tb. (2410/1927.)
6. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter leirata országos vásárokat látogató árusok árusítási jogosultsága tb. (2570/1927.)
7. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter leirata hadirokkantak árusítási jogosultsága tb. (3252/1927.)
8. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter leirata vasuton és hajóállomásokon való árusítás tb. (3375/1927.)
9. Kamarai felterjesztés kereskedelemügyi és pénzügyminiszterekhez ipari célokra szolgáló ásványolajtermékek kincstári adómentessége tb. (1533/1927.)
10. Kamarai felterjesztés kereskedelemügyi miniszterhez államvasutak reformdijszabásának egyszerűsítése tb. (1736/1927.)
11. Kamarai felterjesztés kereskedelemügyi miniszterhez kutfuró ipar képzéséhez kötése tb. (3052/1927.)
12. Kamarai felterjesztés kereskedelemügyi miniszterhez postai tarifa megváltoztatása tb. (3353/1927.)
13. Kamarai körlevél alispáni hivatalokhoz kereskedők bevásárlási szabadsága tb. (3343/1927.)
14. A budapesti kereskedelmi és iparkamara 75 éves jubileuma. (2815/1927.)
15. Szegedi ipartestület üdvözlő átirata a kamarához. (2941/1927.)
16. Tonelli Sándor dr. kinevezése az Országos Ipari és Kereskedelmi Oktatási Tanács tagjává. (2278/1927.)

III. Főtitkári jelentés.

IV. Széll Antal póttag behívása a Koós Elemér elhalálózásával megüresedett tagsági helyre. (1041/1927.)

V. Villamos erővel hajtott porszívógépek kivétele a megrendelésgyűjtési tilalom alól. (3046/1927.)

VI. Az iparban alkalmazott kiskorúak és nők védelméről szóló törvényjavaslat ügye. (3111/1927.)

VII. Akció a magyar gyümölcskereskedelem előmozdítása érdekében. (3053/1927.)

VIII. A fiumei kikötő használatának és a fiumei közvetlen vasuti összeköttetés ügye. (3419/1927.)

IX. Adóügyek.

1. Külföldre kivitt élőállatok forgalmi adójának visszatérítése. (2177/1927.)
2. Prágai módon kikészített husfajták fényüzési forgalmi adója. (2251/1927.)
3. Az általános és fényüzési forgalmi adókkal kapcsolatos adópótlék és a felemelt adók mérséklése. (2730/1927.)
4. Haszonkulcs-megállapítás az adóztatás szempontjából. (3460/1927.)

X. Szatócsok és vegyeskereskedők tűzifaárusításának ügye. (3154/1927.)

XI. A békéscsabai vasárnapi munkaszünet ügye. (2917/1927.)

XII. Esetleges indítványok.

I. *Wimmer Fülöp* elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri *Rainer Ferenc* és *Varga Mihály* beltagokat.

II. Az elnöki jelentéseket Pleskó András fogalmazó a következőkben terjeszti elő:

1. *A vámmügyi természetű alakiságok* egyszerűsítése céljából Genfben 1923. évi november hó 3-án létrejött nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szóló 1926. évi X. t.-c. 1. §-ában közzétett egyezmény az áruminták és modellek behoztala alkalmából azon gyárosok, kereskedők és kereskedelmi utazók részére, akik valamely idegen államban megrendeléseket gyűjteni és bevásárlásokat végezni szándékoznak, különféle kedvezményeket biztosít, amely kedvezmények igénybevétele céljából az illető államok az érdekelteket személyazonossági igazolvány felmutatására kötelezhetik. Az egyezmény értelmében az ahhoz csatolt mintának megfelelően azt annak a szervnek kell kiállítani, amelyet erre a célra az az állam jelöl ki, amelynek területén a gyáros, vagy kereskedő üzleti székhellyel bír.

Az osztrák köztársasággal kötött és a m. kir. miniszteriumnak 1421/923. M. E. sz. rendeletével életbeléptetett kereskedelmi egyezmény értelmében a szóbanforgó igazolvánnyal ellátott kereskedők, gyárosok és más iparosok jogosítva lesznek arra, hogy Ausztria területén akár személyesen, akár a szolgálatukra álló utazók útján kereskedőknél vagy nyilvános eladási helyiségekben, vagy pedig az illető árukat előállító személyeknél bevásárlásokat, avagy kereskedőknél, vagy más személyeknél, akiknek üzemében a felajánlott áruk felhasználást nyernek, megrendelést gyűjtsenek anélkül, hogy ezért további adó, vagy illeték fizetésére lennének kötelezve. Az Ausztriával 1926. évben kötött pótegyezmény szerint mindkét fél kötelezte magát arra hogy a fentemlített genfi egyezmény rendelkezéseit kölcsönösen alkalmazni fogják. Tekintettel az egyezményeket életbeléptető törvényes rendelkezésekre és arra, hogy az egyes külállamokkal kötendő kereskedelmi szerződéseink a genfi egyezmény alapján a szóbanforgó igazolványokra nézve az osztrák kereskedelmi egyezményben foglaltakhoz hasonló rendelkezéseket fognak tartalmazni, a kereskedelemügyi miniszter 63.618/927. sz. a. kelt rendeletével a szóbanforgó igazolványok szövegét megállapította és az igazolványoknak az érdekeltek részére való kiosztásával és esetenkénti kiállításával a m. kir. belügyminiszterrel egyetértőleg — átruházott hatósági jogkörben — a kereskedelmi és iparkamarákat bízta meg. A rendelettel egyidejűleg az igazolványokból 50 példányt azzal a kéréssel küldött le kamaránknak, hogy azokat az érdekeltek részére a leiratában közölt szempontokra való tekintettel, külön kiállítási díj felszámítása nélkül esetről-esetre állítsa ki.

2. A kereskedelemügyi miniszter megküldte kamaránknak 94.881/926. sz. a. kelt *a tanoncoknak a tanidő eltelte után bizonyos időn át segédként való alkalmazása* tárgyában kibocsátott rendeletét, azzal a felhívással, hogy adódó alkalmakkor a rendeletben kifejezésre jutott célzat megvalósítását a kamara hathatósan mozgósítsa elő.

3. *A szegedi fogtechnikusok* kamaránk útján azzal a kéréssel fordultak a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a fogtechnikus ipar körébe tartozó munkáknak az arra szorulókról közvetlenül a fogtechnikusoknál való megrendelésének engedélyezését a népjóléti miniszteriumnál eszközölje ki. A kereskedelemügyi miniszter 68.772/927. sz. a. kelt leiratában arról értesítette a kamarát hogy a népjóléti miniszter a szegedi fogtechnikus iparosok kérelmét, minthogy az kerülő uton oda irányul, hogy a fogtechnikusok a szájban való dolgozást újból megkezdhessék, nem találta teljesíthetőnek. A leiratot az érdekeltek tudomására hoztuk.

4. A kereskedelemügyi miniszter tudomásul vétel végett megküldte kamaránknak az 1804/927. M. E. számú rendeletet, mely szerint *utcán, vagy köztéren elhelyezett bódében folytatott árusítás* az utcai árusítás fogalma alá esik. Sajtó termékeknek az ilyen bódékban folytatott árusítására az utcai terjesztésre vonatkozó rendelkezések irányadók azzal az eltéréssel, hogy az elárusítónak nem kell hírlapelárusítói karszallagot viselni. Hírlapok és folyóiratok az utcán, vagy köztéren elhelyezett bódéből az időszaki lapok utcai terjesztésére megállapított idő alatt árusíthatók. Ehhez képest az említett helyekről ez idő szerint köznapokon reggel 6 órától a nyilvános ékező és szórakozó helyiségekre megállapított záróráig, vasárnapokon és Szent István napján pedig reggel 6 órától este 7 óráig árusíthatók. Egyéb sajtótermékek, mint könyvek stb. az utcán, vagy köztéren elhelyezett bódékban köznapokon és munkaszüneti napokon egyaránt csak a nyílt árusítási üzletek nyitvatartására megállapított idő alatt árusíthatók. A vasuti pályaudvaron, vagy hajóállomáson folytatott árusítás nem esik az utcai terjesztés fogalma alá és itt akár munkaszüneti, akár köznapokon ezek a cikkek az egész napon át árusíthatók.

5. A m. kir. József műegyetem által kiállított, vagy honosított *mérnöki oklevélnek az építőmesteri ipar gyakorlásához szükséges szakképzettség igazolásánál való figyelembe vétele tárgyában* kiadott 69.934/927. sz. a. kelt rendeletét tudomásulvétel és az érdekeltek megfelelő tájékoztatása céljából a kereskedelemügyi miniszter megküldte kamaránknak. A rendelet megállapítja azokat az előfeltételeket, melyeket a m. kir. József műegyetem által kiállított vagy honosított diplomák tulajdonosainak igazolni kell, ahhoz, hogy az építőmesteri ipar önálló gyakorlására ipariüzési jogosítványt nyerjenek.

6. *A bosnyák-szerb stb. idegen állampolgároknak az országos vásárokon történő és érdekeltseink által kifogásolt árusítása tárgyában felterjesztéssel fordultunk a kereskedelemügyi miniszteriumhoz. A felterjesztésünkre érkezett kereskedelemügyi miniszteri leirat értelmében a 73.970/923. K. M. számú rendelet szerint az országos vásárokon a fennálló szokások alapján alkalmasszerűleg bármilyen cikket bárki árusíthat, míg e vásárokat rendszeresen látogatni, illetve országos vásárokon hivatásszerűleg árusítani csak iparigazolvánnyal (hatósági engedéllyel házalási engedéllyel) rendelkező iparosnak, kereskedőnek, hálóznak, illetve rendőrhatósági igazolvánnyal bíró vándoriparosoknak szabad. Amennyiben tehát a felterjesztésben említett idegen állampolgárok csupán alkalmasszerűleg árusítanak, ez kifogás tárgyává nem tehető. Amennyiben azonban rendszeresen látogatnák a vásárokat, ezt csak abban az esetben tehetik, ha iparigazolvánnyal, illetőleg hatósági engedéllyel bírnak a szóbanforgó cikkek árusítására. Házalási, vagy vándoripari engedély alapján azonban az illetők az országos vásárokat nem látogathatják, még pedig azért mert ily engedélyeket a Magyarországon érvényes házalási szabályok, illetőleg a 71.103/925. sz. K. M. rendelet értelmében idegen állampolgárok nem kaphatnak. Azt a kérést pedig, hogy a 78.000/923. K. M. sz. rendelet 3. §-a alapján a szerb-horvát-szlovén állampolgárok ipariüzése tekintetében a 45.414/920. K. M. sz. rendelettel létesített viszonyosság megszüntessék, a kereskedelemügyi miniszter csak abban az esetben látná teljesíthetőnek, ha konkrét tudomást szerezne arról, hogy a szerb-horvát-szlovén kormány az ottan élő magyar állampolgárokkal szemben az ipariüzési jogosítvány kiadását abból az okból tagadta meg, mert az illető magyar állampolgár volt.*

7. A kereskedelemügyi miniszter 70.568/927. sz. a. kelt leiratában megküldte kamaránknak a *hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvaik nemzeti szövetségének kérelmét*, melyben nevezett szövetség kéri hogy a 61.317/924. K. M. sz. rendelet oly módon bővítsék ki, miszerint a rokkantárusok egy lovas kocsin sátorfelszerelést és asztalt magukkal vihessenek és sátorba kipakolva másodmagukkal árusíthassanak. Kamaránk a miniszterhez intézett jelentésében a maga részéről is hozzájárult a kérelem teljesítéséhez. Felterjesztésünkben azonban rámutattunk arra, hogy bár kamaránk a rokkantárusok érdekeivel szemben a legteljesebb megértéssel viseltetik, mégis a múltban szerzett tapasztalatok alapján egyrészt szükséges volna az említett árusok árusítási tevékenységének szűk keretek közé való szorítása, más-

részt a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvak köteleztesen arra, hogy az igénybe vett kocsijaikon csupán saját áruikat szállíthassák és amennyiben nevezett árusok a kivételes helyzettel visszaélnének, úgy mód adassék arra, hogy a kiadott engedélyek visszavonhatók legyenek.

8. *A vasuti és hajóállomásokon árusítók* részéről panaszok merültek fel aziránt, hogy az egyes rendőrhatalóságok, dacára annak hogy az 1804/927. M. E. szám alatt kiadott rendelet 4. §-a értelmében a vasut és hajóállomások területén élelmiszereket akár köznapon, akár munkaszüneti napon az egész napon át lehet árusítani, nem engedik meg a cukorkaféléknek az említett helyeken az egész napon át való árusítását, illetve az említett cikkeknek nyílt árusítási üzletek záróráján túli árusítását a pályaudvarok és hajóállomások területén megtiltják. A kereskedelemügyi miniszter 73.243/927. sz. a. kelt rendeletében, utalva az 1804/927. M. E. sz. rendelet említett rendelkezésére, kimondotta, hogy miután a cukorkafélék is az élelmiszerek körébe tartoznak, azokat a pályaudvarok és hajóállomások területén úgy köznapon, mint vasárnapokon egész napon át, tehát a nyílt árusítási üzletekre nézve megállapított zárvatartási idő alatt is szabad árusítani és felhívta az illetékes rendőrhatalóságokat hogy az alárendelt közegeit ezen rendelkezés betartására utasítsák.

9. *Az ipari üzemekben használt motorok hajtására szánt benzín* kincstári részesezés mentes beszerzését kérte kamaránk az iparosok részére is kiterjeszteni, mert a kisiparosság a szanalással járó nagy közterhek viseléséből már bőségesen kivette a maga részét, másrészt pedig a szanalás után beállott gazdasági krízis a tökehiányban szenvedő iparososztályt olyannyira sújtotta, hogy az iparosok terhének csökkentése az ipari többtermelés előmozdítása érdekében feltétlenül kívánatos. Egyidejűleg felkértük a kereskedelemügyi minisztert is, hogy a pénzügyminiszterhez intézett felterjesztésünket saját hatáskörében támogassa. A kereskedelemügyi miniszter 98.561/926. sz. a. kelt leiratában értesítette a kamarát, hogy felterjesztésben foglalt és az iparosságra nézve fontos javaslatot a pénzügyminiszter figyelmébe ajánlta.

10. Kereskedői érdekeltségünk részéről panasz tárgyává tétetett, hogy *vasuti díjszabásaink* még az u. n. reform díjszabás életbeléptetése után is igen bonyolultak és a kalkulációt nagyon megnehezítik. Az elhangzott felszólalások alapján kamaránk tárgyalás alá vette a kérdést s annak megállapítása mellett, hogy az érdekeltek panaszának igazságát nem lehet elvitatni, egy részletesen megokolt felterjesztésben kérte a kereskedelemügyi minisztert az államvasutak reform díjszabásainak egyszerűsítésére. A felterjesztés másolatának megküldésével a többi kamarákat is felkértük, hogy hasonló értelemben az államvasuti reformdíjszabások egyszerűsítését szintén kérjék a kereskedelemügyi minisztertől.

11. A hódmezővásárhelyi *ártézi kutfuró iparosoknak* azt a kérelmét, melyben az ártézi kutfuró ipar képesítéshez kötését kérik, a kereskedelemügyi miniszter véleményes jelentéstétel céljából megküldte kamaránknak. A kamara az érdekeltséggel folytatott tárgyalás alapján megállapította, hogy a kérelem teljesen jogos és méltányos. Kétségtelen, hogy az ártézi és műkutfurásokhoz több esztendőn át folytatott szakszerű gyakorlat szükséges, mivel e képesítés, illetve a szakszerű gyakorlat hiányával működő kutfurók a közönségnek igen nagy károkat okozhatnak. Hogy mennyire szükséges ezen ipar elsajátításához hosszabb céltudatos szakbavágó gyakorlat, már mutatja az is, hogy egy-egy kutfuráshoz szükséges furótorony felállításánál és állványozásánál alkalmazott emberekkel való munkáltatás oly előképzettséget igényel, hogy maga a munkásbiztosító pénztár is az ártézi kut furásával kapcsolatos munkálatokat mint a magas építéssel kapcsolatos állványozást, a legmagasabb veszélyességi osztályba sorozza. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azon körülményt sem hogy a kutfuráshoz olyan speciális munkaeszközök szükségesek, melyekkel való bánás maga is hosszabb állandó gyakorlatot igényel. Mindeme körülmények teljes mértékben indokolják az érdekeltség ama kívánalmait, amely a kutfurói iparnak képesítéshez történő kötése tárgyában megnyilvánul és épen ezért javasoltuk és kértük a kereskedelemügyi minisztert, hogy ezen ipar gyakor-

lását kösse képesítés igazolásához, illetve az ártézi kutfuró ipar az 1922. évi XII. t.-c. 14. §-ának 7. pontja alatt felsorolt képesítés és engedély alapján üzhető iparok közé volna sorozandó.

12. A magyar postatarifa díjtételei majdnem minden vonalon meghaladják a háboru előtti díjtételeket, sőt általában magasabbak a szomszédos államok hasonló díjainál is. A békedíjakhoz való visszatérést a pengő értékben összeállított új tarifától vártuk, de csalódtunk. A posta mindig azzal iparkodott a magas díjakat megokolni, hogy a háborus viszonyok következtében rendkívüli kiadási többlettekkel kell számolnia és hogy több üzletágban az önköltségi kiadásokat sem fedezik a befolyó jövedelmek.

Mint hogy a hiteles statisztikai adatok szerint a postai forgalom most már örvenletes emelkedést mutat és mert az 1926/1927. évre költségvetésileg előirányzott 6^{1/2} millió pengő bevételi többletét a posta tényleges üzleti eredménye már 1927. év január hónapban elérte: kétségtelennek látszik, hogy a forgalom növekedésének arányában csökkeniök kellett az önkezelési költségeknek és így különösen az igen kedvező üzleteredményt figyelembe véve a békebeli díjak alapjára való visszatérésnek most már nem lehet akadálya azért sem, mert az állandó forgalomnövekedésnek egészséges feltételei a postatarifa drágasága és a gazdasági helyzet nyomottsága mellett is megvannak, ezeket tehát a díjtételek leszállítása csak kedvezően befolyásolhatja.

Kamaránk ezért f. évi március 24-én felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a postatarifa minden egyes tételét vegye alapos revízió alá és a díjtételeket lényegesen szállítsa le. Többek között javasoltuk, hogy az új díjak megállapításánál kiindulási alapul a békedíjakat vegyék, sőt ott, ahol a lényeges díjmérsékléssel a gazdasági élet megsegítése és ezzel kapcsolatban a postai forgalom erős fellendülése biztosan remélhető, így különösen a telefonelőfizetési és telefonbeszélgetési díjknál, a békebeli díjak nivóját is le kell szállítani, legalább addig a határig, ahol azok ma a külföldön állanak.

Javasoltuk továbbá, hogy a közönséges levél díját a belföldi forgalomban a mai 16 fillér helyett 12 fillérben, a külföldi forgalomban pedig oly összegben állapítsák meg, hogy két állam kölesönös forgalmában a díjak paritása ne mutasson feltűnő eltéréseket. Felterjesztésünk szerint az új postai díjaknak úgy kellene aránylaniok a régi díjakhoz, mint 12 aránylik a 10-hez.

Kértük ezenkívül a csomagdíjszabásnál fontos távolsági fokozatok teljes megszüntetését, vagy legalább is a háboru előtti arányban való kitágítását; a postahivatalban kifizetett utalványok kézbesítési díjának eltörlését; a szomszédos államokkal, valamint Németországgal közös levél- és csomag postai díjterületek felállítását; a telefon belépési díj fokozatos megszüntetését; a rendkívül magas telefon áthelyezési díj alapos mérséklését; az utóbbi időben felszaporodott mellékdíjak revízióját stb.

Javaslatunkhoz összehasonlító táblázatokat és statisztikai kimutatásokat készítetünk, melyekkel a magyar postatarifa drágaságát szemléltethetővé tettük.

Felterjesztésünket megküldöttük a magyar kereskedelmi és iparkamarákon kívül az összes hazai érdekképviselőeknek és mindazon gazdasági tényezőknél is amelyeknek, vagy akiknek támogatásával az ügy sikerét biztosítani véltük.

13. Az utóbbi időben az egyes járások főszoigabiróitól ismét több esetben jönnek be kamaránkhoz, véleményezés céljából kihágási ügyiratok, amelyek egyes *kereskedők és iparosok bevásárlási ténykedése* miatt indítatnak. Több esetben előfordult az is, hogy a kihágási eljárás megindítása céljából feljelentést tevő csendőrörök az ilyen bevásárlók iparigazolványait, illetve megbízóleveleit és a bevásárolt cikkeket is elkobozta, ami a bevásárlókat valósággal existenciájukban veszélyeztette. Hasonló esetek elkerülése céljából nyomatékosan felhívtuk a kerületünkben lévő alispáni hivatalok figyelmét, a 124.070/923. B. M. sz. körrendeletre, amely a bevásárlási szabadságot biztosítja és felkértük egyben az alispáni hivatalt, hogy a hatásköre alá tartozó járások főszoigabirói hivatalait utasítsa, hogy a m. kir. belügyminiszter hivatkozott rendeletének teljes mértékben szerezzenek érvényt.

14. A budapesti kereskedelmi és iparkamara 75 éves fennállásának jubileumát i. hó 12-én diszközgyűlés keretében ünnepelte meg, melyre a többi társ kamarákat is meghívta. Kamaránkat az ünnepségen *Wimmer* Fülöp elnök és *Tonelli* Sándor dr. főtitkár képviselték. A budapesti kamara a jubileumi ünnepélyre — emlékkönyv gyanánt — megíratta és kiadta a kamara az intézmény és a budapesti kamara történetkönyvét, melynek egy példányát maradandó emlék gyanánt kamaránk rendelkezésére bocsátotta.

15. A szegedi ipartestület i. évi március hó 27-én tartott közgyűlése egyhangu lelkesedéssel üdvözölte kamaránkat, egyben bizalmáról, nagyrabecsüléséről és elismeréséről biztosítva kérte további támogatását. Az üdvözlésre adott válaszukban biztosítottuk az ipartestületet, hogy miként eddig is történt, ezután is a legnagyobb készséggel állunk ugy az ipartestületnek, mint az általa képviselt iparosságnak a rendelkezésére, viszont kértük, hogy azt az odaadó együttműködést és támogatást amelyet eddig is tapasztaltunk, az ipartestület továbbra is adja meg kamaránknak.

16. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 102.822/926. sz. a. kelt leiratával *Tonelli* Sándor dr. kamarai főtitkárt, az Országos Ipari és Kereskedelmi Oktatási Tanács kereskedelmi oktatási szakosztályának tagjává 1927—1932. évek tartamára kinevezte és az erről szóló oklevelet részére megküldte. Kamaránk főtitkára a megbízatást elfogadta.

Róna Gusztáv kültag (Békéscsaba) az elnöki jelentésekbe kapcsolódva, az iránt érdeklődik, hogy mi történt a kamarának azzal a múlt évi határozatával, hogy a *Falusi kislakásépítő szövetségnek* monopolisztikus törekvései ellen, mellyel kizárólagosságot akart magának biztosítani az OFB. által kiadott házhelyek építésénél a faanyagok szállítására, fel fognak irni a kormányhoz. Már az 1927. évi építési évad is megkezdődött és a fakereskedők méltó nyugtalansággal tekintenek üzletüknek e jelentős korlátozása elé.

Tonelli Sándor dr. főtitkár bemutatja a kamarának ez ügyben a földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszterekhez még a múlt év június havában intézett felterjesztését, amelyre azonban még nem jött elintézés.

Róna Gusztáv kéri a felterjesztés megsürgetését.

Az elnök kimondja a határozatot, hogy a jelzett értelemben új felterjesztés intézendő az érdekelt miniszterekhez.

Papp József kültag (Makó) kifogásolja az elnöki előterjesztések előadásának módját, hogy azok egy végben felolvastatnak és az elnök csak az egész anyag felolvasása után ad módot a kamarai tagoknak a hozzászólásra. Ilyen anyagtömeget nem lehet egy hallásra megjegyezni és azért azt kéri, hogy minden ponthoz, miként az a múlt ülésen történt, külön lehessen hozzászólni. Egyébként az 5. ponthoz kíván hozzászólni, amely a *mérnöki oklevélnek az építőmesterség gyakorlásánál való figyelembevételéről* intézkedik. Nagyon csodálkozik, hogy ezt az elnökség ilyen egyszerűen tudomásul akarja venni, holott köztudomásu, hogy a mérnökök egész csomó olyan munkát teljesíten ki akarnak sajátítani maguknak, mely az iparosokat jogosan megilleti.

Tonelli Sándor dr. főtitkár megjegyzi, hogy ez nem a mérnöki rendtartás törvénytervezete, mellyel szemben merültek fel súlyos kifogások, úgy hogy a kamara is annak teljes átdolgozását kérte, hanem egy minisz-

teri rendelet a mérnöki oklevél figyelembevételéről, amely sérelmes rendelkezéseket az elnökség véleménye szerint nem tartalmaz.

Pleskó András fogalmazó felolvassa a rendelet teljes szövegét.

Papp József a nyújtott felvilágosítások alapján tudomásul veszi a rendeletet, de szükségesnek látná oly értelmű felterjesztés intézését a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a rendeletnek az a pontja, amely a beszámítandó gyakorlat igazolásáról intézkedik, egészítettessék ki azzal, hogy az igazolás csak hatóság által kiállított vagy láttamozott okmányokkal történhetik.

Wimmer Fülöp elnök mindenekelőtt *Papp* Józsefnek arra a szemrehányására kíván válaszolni, hogy az elnöki jelentéseket először végig felolvastatta és a felszólalásokra csak ezután adott alkalmat. Véleménye szerint ez a tárgyalás rendes menetének nem lehet akadálya és nem jelenti a szólásszabadság megszorítását, mert a tagoknak módjukban van az elnöki bejelentések felolvasása alkalmával feljegyezni azokat a tárgyakat, melyekhez hozzászólni kívánnak s utólag ő mindenkinek készséggel engedi még a felszólalást. Ami viszont az építőmesteri gyakorlat beszámítását illeti, nem látja szükségesnek, hogy a kamara kívánalmaiban tulmenjen a felolvasott rendelet keretein, mert az már kellő óvatossággal gondoskodik az esetleges visszaélések lehetetlenné tételéről.

Papp József ismét az elnöki jelentések kapcsán kíván szóvá tenni egy kérdést, amely a múlt évben már egy alkalommal szintén elnöki bejelentés formájában szerepelt egy teljes ülésen. Ez a kamara egyik volt titkárának, *Szabó Gyulának a nyugdíjügye*. Tudomása szerint ebben az ügyben a kamara magát egy választott bíróság ítéletének vetette alá. Az ítélet teljesen szabályszerű formák között meghozatott s a kamara egyik múlt ülésén, melyen ő nem volt jelen, *Wimmer* Fülöp azt jelentette be, hogy az ítéletet elnöki hatásköréből kifolyólag megtámadta. Értesülése szerint az elnök ezt a pert teljesen privátügyként kezelte és olyan intézkedéseket tett a kamara nevében, amelyek határozottan károsaknak bizonyultak. Állítólag a kamara 160 millió perköltséget fizetett egy olyan per után, amely a lapokban közölt jogászai vélemények szerint nem volt megnyerhető. Véleménye szerint, a kamarához nem méltó, hogy egy tisztviselőjének nyugdíjügyéből hírlapi herce-hurca legyen. Ez az ügy idevaló a kamara teljes ülése elé, de róla a kamarai tagok csak a lapokból értesültek, miért is felvilágosítást kér az elnöktől, hogy miként áll jelenleg a *Szabó-féle nyugdíjazás ügye*.

Wimmer Fülöp elnök közli, hogy a *Szabó-féle nyugdíjügyről* csak azért nem tett jelentést a teljes ülésnek, mert a kamarát nyugdíjának valorizálásért egy másik volt tisztviselője, *Vékes* Bertalan is beperelte s ő ennek a pernek befejezését is be akarta várni, hogy együtt tegyen jelentést a kamarának. Ha azonban *Papp* József felvetette a kérdést, megadja a kívánt felvilágosítást. Ő *Szabó Gyula nyugdíjazásának* kérdését egyáltalán nem kezelte magánügyként, hiszen a per megindítása alkalmával jelentést tett a teljes ülésnek. Ő a teljes ülés felhatalmazása alapján járt el és ki-

jelenti, hogy ma is hasonlóképen cselekedne, mert az a meggyőződése, hogy 22 évi szolgálat után, melybe még az előzetes szolgálatban eltöltött évek is be vannak számítva, teljes munkaképesség birtokában, nem illethet meg valakit 100%-ban valorizált nyugdíj, pláne 17.000-es szorzószámmal számított aranykoronában. Ő meg akarta akadályozni, hogy a kamarát évente száz millió korona nyugdíj terhelje. Kéri a teljes ülést, vegye tudomásul a választ.

Papp József a választ nem veszi tudomásul, mert az elnök nem arra adott feleletet, amit ő kérdezett. Az elnök hírlapi cikkeiben sem mondta meg és most sem felel arra a kérdésre, hogy mibe került ez a per a kamarának és nem felelt arra, hogy igaz volt-e, hogy ezt a pert szakértők kilátástalannak jelezték. Felveti a kérdést, igaz-e az, hogy az elnök a választott bírósági ítélet megtámadásának bejelentése alkalmával azzal kapacitálta a kamarai tagokat, hogy a per legfeljebb 3—4 millió koronába kerül és ezzel szemben ez az ügy 150—160 millió koronát emésztett fel. Véleménye szerint az elnök lerontotta a kamara tekintélyét, mikor megtámadta a választott bíróság ítéletét. Az elnök tulzásba vitte a kamara érdekeinek védelmét, mikor még a nyugdíjbizottságot sem kérdezte meg, az egyezkedési tárgyalások előtt pedig elzárkózott, pedig minden hónapban meg lehetett volna takarítani néhány milliót, mert értesülése szerint Szabó Gyula megelégedett volna havi 5,200.000 kor. nyugdíjjal. Az ilyen eljárás elentétben áll azzal a demokratikus és szociális érzéssel, amelyet az elnök állandóan szeret hangoztatni, egyúttal azonban rossz fényt vet fel a kamara gazdálkodására is, ha 160 milliót csak úgy ki lehet dobálni per-költségek címén. Nincs az iparosságnak annyi pénze, hogy ilyen célokra fizessen kamarai illetéket. Ezt az ügyet ki kell vizsgálni. Bejelenti, hogy ő az ügyet nem fogja abbahagyni, hanem keresni fogja a módot, hogy arra még visszatérjen.

Wimmer Fülöp elnök nagyon különösnek tartja, hogy *Papp József* azon a címen kért tőle felvilágosítást, hogy nem volt itt azon a teljes ülésen, amelyen ő első ízben tett jelentést a Szabó Gyula nyugdíjügyéről és most egyszerre úgy beszél különböző számokról, mint aki nagyon jól van informálva. Kijelenti azonban, hogy ezek az információk helytelenek. Ő sohasem mondta azt, hogy ez a per csak 3—4 millióba fog kerülni. Meggyőződése szerint a nyugdíjmegállapítás nem volt helytálló, tehát felhatalmazást kért és kapott a kamara teljes ülésétől, hogy a választott bíróság igazságtalan ítéletét megtámadhassa. Egy per kimenetelét természetesen előre sohasem lehet tudni. Annak dacára, hogy a kuriánál a kamarát egy igen kiváló ügyvéd képviselte, akinek beadványáról a legtekintélyesebb jogászok igen elismerő hangon nyilatkoztak, a per véglegesen elveszett és ebbe most a kamarának bele kell nyugodni. Ő azonban abban a reményben járt el, hogy egy nagy nyugdíjteher alól fogja mentesíteni a kamarát.

Klein Gábor kültag (Baja) javasolja, hogy az elnök válasza után

tekintsék az ügyet befejezettnek és az elnök iránti bizalmának nyilvánítása mellett kéri, hogy a kamara a választ vegye tudomásul.

Wimmer Fülöp elnök felveti a kérdést, hogy a kamara a választ tudomásul veszi-e?

A kamara többsége a választ tudomásul veszi.

Kuceses Károly kültag (Makó) az elnöki jelentések 2. és 9. pontjához kíván hozzászólni. Előzetesen megjegyzi azonban, hogy ő is helyesebbnek látná, ha az elnök módot adna, hogy a tagok pontonként szólalhassanak hozzá az elnöki jelentésekhez felvett tárgyakhoz. A 2. pontot illetőleg az az észrevétele, hogy nehéz az iparosoknak a felszabadult tanoncokat rögtön segédnek alkalmazni, mert ezek még teljes munkaértéket nem képviselnek, ellenben az adóztatásnál már figyelembevételnek. A 9. pontot illetőleg az a kérése, hogy a kamara sürgesse meg az illetékes kormányhatóságoknál, hogy az ipari célokra szolgáló benzint az iparosok a mezőgazdákhoz hasonló kedvező feltételek mellett kapják.

Jónás Ernő levelezőtag olyan irányu felterjesztés intézését kérné a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy ha valamely mester a felszabadult iparostanoncot segédnek alkalmazza, bizonyos időn át az a segéd ne vétessék figyelembe az adóalap megállapításánál.

Wimmer Fülöp elnök a kamara hozzájárulásával kimondja, hogy

- a) *a kamara sürgető felterjesztést intéz a kereskedelemügyi miniszterhez ipari célokra szolgáló benzinnel kedvezményes áron való kiadása ügyében;*
- b) *oly értelmű felterjesztést intéz a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a felszabadult tanoncok segédként alkalmaztatása esetén egy évig még az adóalap megállapításánál ne vétessenek figyelembe.*

Marosán Milán beltag a 7. ponthoz kíván hozzászólni és szociális szempontokra való hivatkozással azt kéri, hogy a háboru szerencsétlenjei, a hadirokkantak mentesíttessenek a különböző korlátozások alól.

Wimmer Fülöp elnök válaszában felvilágosítás gyanánt megjegyzi, hogy a rendelet csak abban a tekintetben kíván korlátozásokat felállítani, hogy a hadirokkantakat egyesek stróhmannoknak ne használhassák fel és visszaélések ne történhessenek.

Az elnöki jelentések e felvilágosítások figyelembevételével tudomásul szolgálnak.

III. *Tonelli* Sándor dr. a *főtitkári jelentést* a következőkben terjeszti elő.

A legutolsó teljes ülés óta a kamara a következő hivatalos eljárásoknál képviseltette magát:

Február 27-én Landesberg Jenő dr. Orosházán hat iparos részére kiadott oklevél átadása alkalmával,

február 27-én Tonelli Sándor dr. Hódmezővásárhelyen előadást tartott a Kereskedelmi Egyesületben az aktuális gazdasági kérdésekről.

február 27-én Pleskó András Szőregen ismeretterjesztő előadást tartott az ipartestületben,

február 28-án Tonelli Sándor dr. építőipar törvénytervezete ügyében a kereskedelemügyi miniszteriumban tartott értekezleten,

március 3-án Wimmer Fülöp elnök és Tonelli Sándor dr. Budapesten a miniszterelnöknél a szövetkezetek ügyében tisztelgő küldöttségben vettek részt,

március 4-én Landesberg Jenő dr. a makói ipartestület közgyűlésén,

március 6-án Cserzy Mihály dr. Kiskundorozsmán ismeretterjesztő előadást tartott az ipartestületben,

március 10-én Tonelli Sándor dr. Budapesten a kereskedelemügyi miniszteriumban a cukorkakereskedések zárórája ügyében tartott értekezleten vett részt,

március 17-én Vértés Miksa alelnök és Tonelli Sándor dr. Budapesten a kereskedelmi miniszteriumban,

március 25-én Vértés Miksa alelnök és Landesberg Jenő dr. Makón a Kereskedelmi Testület ünnepségén,

március 26-án Tonelli Sándor dr. Budapesten a Közös Iroda ülésén,

március 29-én Landesberg Jenő dr. Budapesten a kereskedelemügyi miniszteriumban a vendéglősök uccai árusítása tb. tartott értekezleten,

április 7-én Landesberg Jenő dr. Kiszomborban a torontálvármegyei vendéglősök zárórája ügyében tartott értekezleten,

április 12-én Wimmer Fülöp elnök és Tonelli Sándor dr. Budapesten a kamara 75 éves jubileuma alkalmából tartott diszgyűlésen vett részt.

Ugyanezen idő alatt beérkezett 2180 ügydarab, kiadatott 4492 ügydarab.

Kamarai illeték befolyt 15.474 P 26 fillér.

A legutolsó ülés óta a kamara irodája a következő ipari és kereskedelmi vonatkozású ügyekben nyújtott *elvi jelentőségű szakvéleményeket*:

Bazárárusok meséskönyveket árusíthatnak. Egy konkrét esetből kifolyólag a kihágási bírósággal közöltük, hogy az évek óta általánosan kialakult gyakorlat szerint bazárárusok, illetve játékarukereskedők kis gyermekeknek való meséskönyveket szabadon árusíthatnak. (1536/1927.)

Cipész, vagy csizmadia ipar gyakorlására kiadott iparigazolvány alapján papucs-készítés végezhető-e? Az 1922. évi XII. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 78.000/1923. K. M. számú rendelet 26. §-a a papucsos ipart az iparigazolvány alapján gyakorolható képesítéshez kötött iparok közé sorozta. Az 1922. évi XII. t.-c. megjelenése előtt azonban a papucs-készítés külön képesítés igazolásához kötve nem volt, hanem a cipész ipar fogalma alá esett, illetőleg ha a papucs-készítés nem háziiparilag történt, a cipész ipar-

hoz tartozó foglalkozásnak volt tekintendő és így, aki a cipészipar gyakorlására nyert iparigazolványt, ennek birtokában papucsélesztéssel is foglalkozhatott. Minthogy az 1884. évi XVII. t.-c. és az új ipartörvény értelmében is a cipész a csizmadia ipart s viszont a csizmadia a cipész ipart — bár külön iparigazolvány kiváltása mellett — minden korlátozás, vagyis külön szakképzettség igazolása nélkül, önállóan gyakorolhatta, emélfogva úgy azok a cipész, mint csizmadia iparosok, akik az új ipartörvény megjelenése előtt nyerték iparigazolványaikat, a papucsélesztéssel, a szakképzettségnek külön igazolása nélkül, az 1922. évi XII. t.-c. megjelenése és életbeléptetése után is foglalkozhatnak, mert az említett törvények a szerzett jogokat nem érinti, kötelesek azonban iparukat a papucsos iparra kiterjeszteni, illetőleg ezen iparra az iparigazolványt kiváltani. (2652/1927.)

Huskereskedés. Kerületünk egyik elsőfoku iparhatóságával közöltük, hogy a kereskedelemügyi miniszter 70.899/924. K. M. számú elvi határozata értelmében ipari, jogi és közigazgatási szempontból nincsen akadálya annak, hogy bárki leölt állatok nyers húsának forgalombahozatalával vagyis huskereskedéssel foglalkozzék. A huskereskedő tevékenységi köre azonban nem terjedhet ki a szakszerűen feldolgozott és a fogyasztók részére való kimérés céljából kész állapotban levő hus forgalombahozatalára, hanem csak az egész vagy szokásos módon nagyban feldarabolt leölt állatok forgalombahozatalára. A huskereskedő tehát nem árusíthatja a leölt állatok húsát husnemenként szakszerűen feldarabolva, hanem a borjút egészben s a sertést kétfelé, a marhát pedig öt részre feldarabolva. A huskereskedő továbbá a saját tulajdonában levő, vásárolt élő állatok leölésével sem foglalkozhatik, hanem azt az arra jogosult önálló mészáros és hentes iparossal köteles végeztetni, vagy pedig a már leölt állatok nyers húsát vásárolhatja meg a mészáros és hentes iparosoktól. (1713/1927.)

Ipartestületi jegyzők díjazott magán-tevékenységet folytathatnak-e? A 37.156/906. K. M. elvi határozat szerint az ipartestületi jegyző díjazott magán-tevékenysége az ügyvédi rendtartásról szóló 1874. évi XXXIV. t.-c. 39. §-a értelmében bírálandó el. Eszerint tehát az ipartestületi jegyzők díjazott magán-tevékenységet nem folytathatnak, még abban az esetben sem, hogy ha egyébként ez az ő tevékenységük folytán előállott díjazás az ipartestületet illeti is meg. (2845/1927.)

Kereskedők által a bejegyzési könyvek alapján adott visszatérítés. Egyik kereskedelmi és iparkamara azzal a kérdéssel fordult hozzánk, mi a felfogásunk azoknak a kereskedőknek eljárása tekintetében, akik rendes vevőiknek bejegyzési könyvet adnak abból a célból, hogy az év végén a vásárolt áruk teljes összege után bizonyos százalékos visszatérítést adjanak.

A megkeresésre adott válaszukban közöltük, hogy véleményünk szerint az ilyen eljárás, sem megtévesztésre alkalmasnak, sem a tisztességtelen versenyről szóló törvénybe ütközőnek nem tekinthető, mert az engedmény adása egyszerű kasszaskontó jellegével bír, amelyet bármely kereskedő nyújthat és nyújtani is szokott rendes és állandó vevőinek. Az a körülmény, hogy a szóbanforgó cégek ezt az engedményt könyv alapján az év végén adják, az elbírálás szempontjából tökéletesen közömbös. Ennek a jelentősége legfeljebb az lehet, hogy a kereskedő a vevőt magának biztosítani igyekszik, ami az egész kereskedelemnek megengedett és senki által nem sérelmezhető törekvése. (2569/1927.)

Kereskedők által a képesítéshez kötött iparok üzletkörébe tartozó javítási munkák elvállalása. Az 1922. évi XII. t.-c. 47. §-a értelmében a kereskedő a kereskedelmi szakmára szóló iparigazolványa alapján képesítéshez kötött iparág üzletkörébe tartozó ipari munkát nem végezhet és ily munkát csak annak foganatosítására jogosult iparossal végeztethet. A kereskedő kereskedelmi szakmára szóló igazolványa alapján az üzletkörébe tartozó áruk elkészítésére megrendeléseket vehet át, az általa eladott áruk átállítását, javítását, amennyiben ezeknek a munkáknak végzése valamely képesítéshez kötött ipar munkakörébe tartozik, csak az illető munka végzésére jogosult iparossal végezetheti.

A most idézett törvény szavaiból félreérthetetlenül következik, hogy a kereskedő csak az általa eladott árúk javíttatását vállalhatja el és nem áll jogában olyan cikkeket kijavításra elfogadni, amelyeket nem ő adott el. (2401/1927.)

Konvenciók iparosok az ipartestület rendes tagjai lehetnek-e és tanoncokat alkalmazhatnak-e? Kerületünk egyik ipartestületével közöltük, hogy véleményünk szerint a feltett kérdésre vonatkozóan tulajdonképpen az a döntő, hogy az uradalomban dolgozó u. n. konvenciók iparosok önálló működést fejtenek-e ki, vagy sem.

A 78.000/923. K. M. rendelet 31. §-a értelmében ugyanis az 1884. évi ipartörvény 183. §-ában felsorolt termelési ágakkal kapcsolatos azoknak az ipari jellegű vállalatoknak tulajdonosai, mely vállalatok a követett gyakorlat szerint nem esnek az ipartörvény rendelkezései alá, a törvény életbelépése után ipari kiképzés céljából tanoncot csak a kereskedelemügyi miniszter engedélye alapján szerződthetnek.

A t. Cim átiratából kivehetően az ipartestületben jelenleg testületi tagok szereplő uradalmi iparosok tanoncot szerződthetnek és így azt kell következtetnünk, hogy erre vagy a kereskedelemügyi miniszter adott az illető uradalomnak engedélyt, vagy pedig ezek az uradalmi iparosok önálló működést is fejtenek ki, amely minőségükben természetesen szintén szerződthetnek tanoncokat.

A különbség a két lehetőség között a következő: amennyiben a tanoncok szerződtesére a kereskedelemügyi miniszter adott volna engedélyt, de az uradalmi iparos önálló működést nem fejt ki, úgy abban az esetben az ilyen uradalmi iparos önálló iparosnak alkalmaztatása ideje alatt nem tekinthető és így ennek folytán a tulajdonképpen önálló iparosokból álló ipartestületnek rendes tagja sem lehet. A tanoncok szerződtesére, foglalkoztatására, segédi vizsgálatára, felszabadítására, a szerződő feleknek a tanviszonyból folyó jogaira és kötelességeire egyébként a többi tanoncokra vonatkozó rendelkezés az irányadó.

Amennyiben azonban az ily uradalmi iparos önállóságát alkalmaztatása mellett sem adta fel, úgy az iparos az ipartestületnek rendes tagja kell, hogy legyen. Az ily iparosok természetesen ép úgy szerződthetnek és szabadithatnak fel tanoncokat, mint a többi iparosok (2846/1927.)

Munkakönyv kiadása képzéshez között iparosokra. Az 1922. évi XII. t.-c. 111. §-a értelmében tény az, hogy minden képzéshez kötött iparban a 18. évet meghaladott egyének munkakönyvet nyerhetnek. Ez azonban a legkevésbé jelenti azt, hogy a szabályszerű tanszerződés eltöltés után munkakönyvre számot tartó iparos segédek munkakönyveket csupán 18. életévük betöltése után nyerhetik el. Az idézett törvény indokolása szerint ugyanis a törvényhozó módot akart nyújtani a 18-ik évüket betöltött egyének számára arra, hogy ezek érettebb koruknál fogva képzéshez kötött iparban munkakönyvet nyerhessenek. Ez azonban semmiképpen sem jelenti azt hogy a szabályszerű tanoncidő eltelté után az iparos segédek munkakönyvet ne nyerhessenek még abban az esetben is, ha egyébként a 18-ik évüket be nem töltötték is. (2845/1927.)

Önálló iparos munkahiány esetén segédként elhelyezkedhetik-e? Az ipartörvénynek nincsenek olyan rendelkezései, melyek eltiltanák, hogy képzéshez kötött ipartüöző és iparigazolvánnyal bíró iparos munkahiány miatt iparának gyakorlásával hosszabb-rövidebb időre felhagyva, szakmájában, vagy pedig más képzéshez kötött iparban mint alkalmazott (segéd) elhelyezkedjék. Az ilyen esetek különösen a mostani nehéz viszonyok között gyakran előfordulnak, mert az iparos az önálló iparüzést munka hiányában hosszabb-rövidebb időn át szüneteltetni kénytelen s amennyiben szakmájában mint segéd elhelyezkedni nem tud, meg kell hogy ragadjon minden más kínálkozó munkalehetőséget, hogy megélhetését biztosíthassa. Az ellen tehát, hogy iparigazolvánnyal rendelkező önálló kádáriparos munkahiány miatt az asztalos iparban segédként elhelyezkedjék, kifogás nem emelhető. (2852/1927.)

Paróka készítés. A paróka készítés a 35.562/1911. K. M. számú rendeletben a borbély, illetőleg fodrász ipar körében nyer említést s így ezen tevékenység a borbély,

illetőleg fodrász iparra nyert iparigazolvány alapján folytatható. A kialakult gyakorlat szerint paróka készítéssel mindenkor csupán a fodrászipari iparigazolványt nyert egyének foglalkozhattak, amál is inkább, mert ezen munka elvégzése speciális szakismeretet kíván. A hajkereskedésre nyert iparigazolvány alapján a kész parókákat forgalomba hozhatók, azonban ilyen kereskedésre szóló iparigazolvány alapján azok nem készíthetők. (1559/1927.)

Szabavágó gyakorlat igazolása az építőiparban. Az elsőfoku iparhatósággal közöltük, hogy a 38.734/911. K. M. számú elvi határozat szerint az a körülmény, hogy a szabavágó munka az építő iparban nem munkakönyvvel igazolatik, az iparendély kiszolgáltatásának megtagadására indokul nem szolgálhat, mert 242.293/1891. K. M. számú rendeletnek 2. §-a értelmében folyamodó csak azt tartozik igazolni, hogy abban az építési iparágban, melyet önállóan gyakorolni kíván, legalább 3 évi szabavágó munkával foglalkozott, ellenben az idézett rendelet nem írja elő azt, hogy ez munkakönyvvel igazolandó. (2212/1927.)

Szánkó készítés ács iparos által. Kerületünk egyik főszolgabírói hivatalával közöltük, hogy véleményünk szerint az ácsiparosok szánkók készítésével nem foglalkozhatnak. A szánkó készítése ugyanis elvileg a kocsigyártó, illetve a bognár ipar munkakörébe tartozik és így a szánkók elkészítésével az ácsiparos kizárólag erre szóló képesítése birtokában jogszerűen nem foglalkozhatik. (1617/1927.)

Tanoncként vagy segédként olyan iparos, aki társasipart folytat alkalmazható-e? A fennálló gyakorlat szerint önmagánál senki sem lehet tanonc vagy segéd, hanem a szakképzettség kimutatása szempontjából szigoruan az 1922. évi XII. t.-c. 18. §-ában és a vonatkozó végrehajtási rendeletekben foglalt határozmányoknak tartozik magát alávetni minden segéd és tanonc. Ezen a rendelkezésen nem változtat az a körülmény sem, hogy az önmagánál leszerződni óhajtó tanonc, illetve segéd képesítéssel rendelkező egyénnel társasipart folytat. Mivel, ha e rendelkezésen rés üttenék, az nem volna egyéb, mint valamely képesítéshez kötött iparnak üzletvezetővel történő folytatása, amit pedig egyes kivételes esetektől eltekintve az 1922. évi XII. t.-c. megszüntetett. (2966/927.)

Tanszerződés megszűnése vagy felbontása miatt követelhető kártérítés. Az 1922. évi XII. t.-c. 103. §-a értelmében a munkaadó a tanviszony megszűnése vagy felbontása miatt csakis a nagykoru tanonctól és pedig csak akkor követelhet kártérítést, ha a tanviszony felbontása a tanonc hibájából következett be. Kiskorú tanonctól kártérítést követelni nem lehet, annak törvényes képviselőjétől pedig csak abban az esetben, ha a tanviszony felbontását a törvényes képviselő jogtalan magatartása idézte elő. Egyébként a tanviszony felbontásából származó kártérítési igények elbírálására a kir. járásbíróóságok, mint munkaügyi bíróságok illetékesek. (2845/1927.)

Tömeges és gyors eladásra ingerlő hirdetések. Kerületünk egyik ipartestületével közöltük, hogy ha egy hirdetésben az foglaltatik, hogy a raktáron levő áruk „minden elfogadható árban lesznek kiárusítva“, véleményünk szerint kihágás jellegével bír és beleütközik az 1884. évi XVII. t.-c. 51. §-ba. Az említett szakasz a tömeges és gyors eladásra ingerlő módon történő árusítást tilalmazza, illetőleg ezt az iparhatóság engedélytől teszi függővé. Nem foghat fenn kétség abban a tekintetben, hogy maga a „kiárusítás“ kifejezés használata, amely a közönség tudatában kb. végeladással, vagy a raktár teljes felosztásával egyértelmű, magában foglalja a tömeges és gyors eladásra ingerlésnek a kritériumát. A kereskedelemügyi miniszternek elvi döntvényei ugyanezt már sokkal enyhébb esetekre is megállapítják, így pl. a 6248/900. K. M. e. h. értelmében „mindennemű rőfös- és divatárúk bámulatos olcsó áron eladatnak. Kéretük a közönség ezen kedvező alkalmat el nem mulasztani“ hirdet s kihágásnak minősítették. Hasonlóan a 2181/896. K. M. e. h. szerint az „olcsóbb, mint bármely végeladás“, vagy „bámulatos olcsó árban“ kifejezéseknek üzleti hirdetményekben való használata szintén magában foglalja a tömeges és gyors üzletre való ingerlést. Kétségtelen, hogy a „minden elfogadható árban“ kifejezés használata különösen a „kiárusítás“ kifejezésével kapcsolatban

még tovább megy az említett elvi határozatokban kihágásnak minősített eseteknél és így az ilyen hirdetményt közzétevő cég ellen a feljelentést meg lehet tenni. (3149/1927.)

Üveg- és porcellánkereskedő a gyári uton előállított képkeretek összeállítási munkáját végezheti. Az egyik elsőfoku iparhatóság megkeresésére közöltük, hogy véleményünk szerint az üveg- és porcellánkereskedésre kiadott iparigazolvány alapján a gyári uton előállított képkeretek összeállítási munkája végezhető, ellenben az üvegbevágási munkák, minthogy azok a képesítéshez kötött üvegező ipar körébe tartoznak, nem teljesíthetők. (1717/1927.)

Üzletvezetővel szemben az ipartörvényben megállapított követelmények. Az üzletvezetővel szemben az ipartörvény ugyanazon követelményeket állítja fel úgy a szakképzettség, mint az iparizés egyéb általános feltételei tekintetében, amely követelményeket az önálló iparossal szemben felállít. Az üzletvezetőnek magára nézve igazolnia kell természetesen önjoguságát és iparában olyan szakképzettséget, ami őt iparának önálló gyakorlására is jogosítaná. Amennyiben tehát képesítéshez kötött iparban alkalmazott üzletvezetőről van szó, annak ilyen minőségben való alkalmaztatása esetén a tanoncidőn túl végzett két évi, a nehezebben elsajátítható iparoknál két és fél évi segédi szakbavágó gyakorlat végzését kell igazolnia. (2546/1927.)

*** Vásári mutatványosok iparosoknak tekintendők-e?** Kerületünk egyik iparhatóságának adott véleményünkben közöltük, hogy a vásári mutatványosok, mivel iparszerű ténykedést folytatnak iparosoknak tekintendők. Ebben a minőségükben tehát ez iparüzökre is vonatkozik Csanádvármegyének még ma is érvényben levő 699/kgy. 1911. számú szabályrendeletének 3. §-ában foglaltak, amelynek értelmében Makó r. t. város hetipiacain nem helyben lakó iparosok semmiféle iparcikket sem árulhatnak s így ennek folytán a szóban levő mutatványosok, akik tulajdonképen, habár megengedett szerencsejáték keretében iparcikket adnak a közönségnek, a makói hetipiacokon e ténykedést nem gyakorolhatják és ennek folytán a hetipiacokról kitilthatók. Magától értetődik, hogy nevezett árusok illetve mutatványosok számára köztérhasználat nem engedélyezhető. (3150/1927.)

Bejelenti még a főtítkár, hogy a legutolsó teljes ülés óta a kereskedelmi és iparkamara három ízben vett részt a kereskedelemügyi miniszteriumban olyan értekezleteken, melyek különböző ipari és kereskedelmi, közigazgatási kérdések szabályozása érdekében tartottak.

Február 28-án az *építőmesteri ipar gyakorlásáról* szóló képesítettség igazolása tárgyában volt értekezet a miniszteriumban Hermann Miksa miniszter elnöklete alatt. Ezen az értekezleten a kamarát a főtítkár képviselte és a kamara nevében azt az álláspontot fejezte ki, hogy az építőipar szempontjából leghelyesebb volna ilyen részletrendeletek kibocsátása helyett az építőipart egységesen szabályozó törvény előkészítése, ami alkalmas volna arra, hogy annak a bizonytalanságnak, amely ebben az iparágban uralkodik, véget vessen.

Március 10-én szintén a főtítkár képviselte a kamarát a kereskedelemügyi miniszteriumban azon az értekezleten amelyet a miniszter a *cukorkakereskedők és cukorkagyárosok* kívánságára rendelt el, akik azt kérték, hogy a vasárnapi munkaszünetre és az üzleti zárórára vonatkozó rendelkezések a cukorkakereskedőket illetőleg függesztessék fel és ezek részére a korlátlan árusítási szabadság biztosíttassék. Ezen az értekezleten a jelenlevők legnagyobb részéről az a nézet jutott kifejezésre, hogy a fűszerkereskedőket nem lehet az egyenlőtlen versenynek kiténni és a jelenleg fennálló rendelkezések megbolygatása nem kívánatos.

Március 29-én a *vendéglők, korcsmák, kávéházi és kifiző üzletek utcán át való árusítása* tárgyában volt értekezet a kereskedelemügyi miniszteriumban, amelyen a kamarát Landesberg Jenő dr. ügyvezető titkár képviselte. Ezt az értekezletet a kereskedelemügyi miniszter a fűszer- és csemegekereskedők kérésére hívta össze, akik érdekeikben sértve érezték magukat, főleg a büffések árusítása folytán, hogy ezek a fűszer-

és csemegekereskedések zárórájának ideje alatt is árusítási tevékenységet folytathatnak. Az értekezleten megegyezést nem sikerült létrehozni minek következtében az elnöklő Jezsovics János h. államtitkár felhívta az érdekelteket, hogy kívánságukat írásban precizírozzák. Ennek megtörténte után a kérdés végleges szabályozása érdekében még egy új értekezletet fog tartani.

Április 10-én a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara, a Szegedi Gazdasági Egyesület, a Szegedi Baromfitenyésztők Egyesülete és a Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara közös értekezletet tartottak Szegeden a *baromfitenyésztés propagálása* érdekében. Az értekezletnek Ornstein Lipót dr. kamarai levelezőtag volt az előadója. Ugy az előadói javaslatban, mint a hozzáfűződő vitában kifejezésre jutott az a rendkívüli nagy fontosság, amelyet a baromfitenyésztés és a baromfikivitel az ország kereskedelmi és fizetési mérlege szempontjából jelent, ezzel szemben kifejezésre jutott azonban az is, hogy épen Szeged vidékén, amely pedig az általános kisgazda és kisbérlő rendszernél fogva a legalkalmasabb volna a nagy arányokban való baromfitenyésztés meghonosítására az állattenyésztésnek ez az ága viszonylagosan még el van hanyagolva. Az értekezlet elhatározta, hogy egyrészt megfelelő javaslatokkal fordul a földművelésügyi miniszterhez és a városi tanácshoz, másrészt pedig propagatív természetű működést fog a baromfitenyésztők egyesülete révén a tanyai lakosság körében kifejteni, hogy a kereskedelemnek megfelelő mennyiségű kivitellel alkalmas baromfi állhasson a rendelkezésére.

Április 12-én a budapesti kereskedelmi és iparkamara jubiláris ünnepélyének délutánján *Hermann Miksa* kereskedelemügyi miniszter *Wimmersperg* Frigyes báró és *Fodor Jenő* államtitkárok társaságában *hosszabb megbeszélésen fogadta a magyar kamarák főtitkárait*, hogy velük a legfontosabb aktuális kérdéseket letárgyalja. A miniszter mindenekelőtt a most megkötött cseh kereskedelmi szerződésről tájékoztatta a kamarák vezető tisztviselőit és felkérte őket, hogy a kamaráik kereskedőinél és ipari vállalatainál igyekezzenek informálódni úgy ennek, mint a többi megkötött és még megkötendő kereskedelmi szerződéseknek a hatásáról. Kiemelte a miniszter, hogy ezeknek a szerződéseknek a megkötését nem lehetett tovább halasztani, nehogy Magyarországot érje az az igazságtalan vád, hogy elzárkózási politikát folytat a külállamokkal szemben. Ezzel kapcsolatban rámutatott a miniszter hogy az elmúlt évvel szemben a folyó év első három hónapjában kereskedelmi mérlegünk passzivitása tetemes emelkedést tüntet fel. A behozatalnak ez a növekedése részben természetes jelenség, mert a megkezdett investíciókkal áll összeköttetésben. Vannak azonban egyes iparok, ahol a behozatali többlet emelkedését nem lehet az investíciók számláiára írni. Így pl. a textilipar és a bőripar és itt a rendelkezésre álló eszközökön belül, valamilyen irányban cselekedni kell.

A miniszter előadását hosszabb eszmecsere követte, melyben csaknem az összes megjelent kamarai vezető tisztviselők résztvettek. A különböző módozatok, amelyek a külkereskedelmi mérleg passzivitásának csökkentésénél alkalmazhatók, szobakerültek. A közszállításoknál a hazai eredetű gyártmányok beszerzésének szigorú ellenőrzése, a mezőgazdasági kivitel egyes ágainak, így pl. a baromfikivitelnek a fejlesztése és a textiliparban fokozatos propaganda abban az irányban, hogy a kereskedelem a magyar gyári vállalatok felé orientálódjék. Tekintettel azokra az ellentétekre amelyek még a kötött forgalom idejéből maradtak meg, egyes gyári vállalatok és kereskedők között felmerült az a javaslat, hogy a miniszter a textilgyárosok és textilnagykereskedők képviselőit a köztük fennforgó kérdések tisztázása végett megbeszélésre hívja össze. Szobakerültek még különböző exportfejlesztési kérdések is, melyeknek napirendre tűzését a miniszter kilátásba helyezte.

Tonelli Sándor dr. szegedi, Radó Rezső dr. debreceni és Günther Mihály dr. pécsi kamarai főtitkárok szóváltették az Olaszországgal a fiumei kikötőre vonatkozólag kötött megállapodást, amelyet természetesen követni kell egy megegyezésnek Jugoszláviával is, a Fiuméba irányuló vasuti forgalom lebonyolítása tekintetében. Ezt illetően az

ország keleti és déli részén levő kamarák képviselői azt a kérdést adták elő, hogy a megegyezésnél a kormány ne csak a gyékényesi, hanem a Röske—Szabadka—gombosi és eszéki utirányokra is legyen tekintettel, hogy az említett vidékek is Budapesthez és a Dunántulhoz hasonló feltételek mellett juthassanak a tengerhez. Az értekezlet még különböző kereskedelmi és ipari közigazgatási kérdésekkel is foglalkozott és a miniszter elismerését fejezve ki a kamarák sokoldalú tevékenysége felett, kijelentette, hogy ezeket az elnökléte alatt megtartandó titkári értekezleteket havonként rendszeresíteni fogja.

A kereskedelmi és iparkamara még a múlt év június 29-én tartott teljes ülésén négy, egyenként 2.500.000 koronás *pályadíjat* tűzött ki olyan munkák díjazására, amelyek Szeged kivételével a kamarai kerület bármely városának, vagy nagyobb községének közgazdasági monografiáját nyújtják. A pályázat nyílt volt és a pályamunkák benyújtásának határideje 1926. december 31-én állapított meg. A pályamunkák megbirálására a kereskedelmi és iparkamara egy háromtagú bíráló bizottságot kért fel, melynek tagjai voltak Kovács Ferenc dr. és Menyhárt Gáspár dr. egyetemi tanárok és Tonelli Sándor dr. kamarai főtitkár. A pályázatra két munka érkezett be:

Vásárhelyi Julia: Hódmezővásárhely közigazdasági helyzetképe.

Kovács József dr.: Szentes közigazdasága.

A bíráló bizottság *Vásárhelyi* Julia munkáját, minthogy azt a szerző időközben történt megbetegedése folytán befejezni nem tudta, nem találta a pályadíjjal kitüntethetőnek, azt a javaslatot terjesztette ellenben a kamara elnöksége elé, hogy a 2.500.000 korona pályadíjnak felerésze *Vásárhelyi* Juliának szorgalmi díj formájában adassék ki míg a második 1.250.000 korona kiadása tartassék fenn arra az esetre, ha az illető pályamunkát a bíráló bizottság utasításainak megfelelően kiegészítve, a kamarának benyújtja. *Kovács* József dr. pályamunkája a feltételeknek megfelel és a bíráló bizottság a 2.500.000 korona pályadíj kiadását hozta javaslatba azzal a kiegészítéssel, hogy a munka kiadása érdekében a kamara lépjen összeköttetésbe Szentes r. t. város polgármesteri hivatalával.

A főtitkári jelentés tudomásul szolgál.

IV. Az elnökség jelenti, hogy *Koós* Elemér elhalálozása után *Szék* Antalnak, mint a legtöbb szavazatot nyert póttagnak a megüresedett tagsági helyre való behívása iránt intézkedett.

Az elnök üdvözli *Szék* Antal beltagot, aki ez alkalommal először vesz részt a kamara ülésén.

A bejelentés egyébként tudomásul szolgál.

V. A kereskedelemügyi miniszter megkereste a kamarát, hogy a *villamos erővel hajtott porszívógépekkel* szemben indokolt volna-e az 1900. évi XXV. t.-c. 1. §-ának első bekezdésében megállapított megrendelésgyűjtési korlátozások alól kivételt engedélyezni.

Az előkészítő bizottság ebben a kérdésben arra az álláspontra helyezkedett, hogy semmi ok sem forog fenn a megrendelésgyűjtési tilalomról szóló törvény átütésére és ilyen értelemben intézendő felterjesztés a kereskedelemügyi miniszterhez.

A teljes ülés hozzájárul az előkészítő bizottság javaslatához.

VI. A kereskedelemügyi miniszter véleményezésre leküldötte a kamarának az iparban alkalmazott *gyermekek, fiatalok és nők védelméről* szóló törvényjavaslat előadói tervezetét.

A tervezetet a kamara előkészítő bizottsága letárgyalta és megállapítván, hogy annak rendelkezései az ipar érdekeit nem sértik, csupán a szociális szempontokat kívánják megfelelő védelemben részesíteni, azt a javaslatot terjeszti a teljes ülés elé, hogy ahhoz egészében és részleteiben járuljon hozzá és ilyen értelemben intéztessék felterjesztés a kereskedelemügyi miniszterhez.

A teljes ülés hozzájárul az előkészítő bizottság javaslatához.

VII. A kamara még a múlt év június 29-én tartott teljes ülésén foglalkozott *a magyar gyümölcsstermelés és gyümölcsértékesítés* kérdésével és ez alkalommal egy 5,000.000 koronás tanulmányuti segélyt állapított meg egy olyan fiatalabb szegedi kereskedő részére, akinek már üzleti tapasztalatai vannak és aki a külföldi gyümölcsértékesítés ügyét óhajtja főleg a leginkább tekintetbejövő osztrák és német piacokon tanulmányozni. A teljes ülésnek ezen határozata alapján a kamara ösztöndíjbizottsága az 5,000.000 koronás tanulmányi segélyt ifj. *Komáromy Ede* szegedi gyümölcskereskedőnek ítélte oda, aki e támogatás felhasználásával hosszabb időt töltött Bécsben, Münchenben és több más német piacon és ottani tapasztalatairól igen érdekes jelentésben számolt be a kamarának. A szegedi kamara ezt a jelentést sokszorosította és tájékozásul megküldötte az összes kereskedelmi és iparkamaráknak, valamint a mezőgazdasági kamaráknak és gondoskodott a jelentésnek a lapok útján való publikálásáról is.

Ifj. *Komáromy Ede* a kamarához intézett jelentésében főleg azt a közismert tényt emelte ki, hogy a magyar gyümölcs értékesítésénél a legnagyobb nehézséget az okozza, hogy a termelők *nem törekszenek egységes minőségeknek az előállítására*, minek következtében a kereskedő a legnagyobb nehézségek elé van állítva, ha nagyobb mennyiségeket kell a külföldi piacokon ajánlani. Nagyrészt ez a körülmény az oka annak, hogy a magyar gyümölcs versenyképtelen azzal a külföldi áruval szemben, amelyből egységes minőségben egész waggonrakományokat tudnak a piacra vetni. Pedig a gyümölcsértékesítés jelentősége éppen most, mikor a külföldi államok még az egyéb mezőgazdasági termékek bevitelére is akadályokat gördítenek, kétszeres jelentőségű volna.

Ebben a kérdésben a gazdaközönség és a kereskedelem érdeke tökéletesen kongruens egymással. A gazdának érdeke, hogy terményeiért minél jobb árakat érjen el, azok számára új piacok nyílnak meg, a kereskedelemnek pedig érdeke, hogy megfelelő mennyiségek produkálása révén számára az üzlet lehetővé tétessék. E megfontolásból kiindulva, a kamara még a múlt év november havában összeköttetésbe lépett a *kecskeméti*

mezőgazdasági kamarával, azon módozatok megállapítása végett, amelyek mellett az egységes típusok nagyobb mennyiségben való termelése elérhető volna. Egyik ilyen módozatnak látszott, hogy az OFB. által esz- közölt házhely kiosztások során az igényjogosultak, akik gyümölcsstermelésre vállalkoznak, valamely hatóság vagy intézmény részéről azonos facsemetéket kapjanak és így meg legyen vetve az alapja az egyöntetű minőségek nagyobb mennyiségben való termelésének. Ezt természetesen megfelelő oktatásnak és propagandának kellene kiegészíteni, ami természetesen már a mezőgazdasági kamarának volna a feladata. Ezt a tervet a kecskeméti mezőgazdasági kamara maga részéről a legmelegebben karolta fel és közölte, hogy Kecskemét város határában a város támogatásával egy 50 kat. hold kiterjedésű mintagyümölcsösöt és kísérleti telepet létesített és tervbe van véve Alpár községben egy gyümölcsfa iskola létesítése is épen abból a célból, hogy innét a termelők megfelelő facsemetéket kapjanak, egyben pedig a szükséghez képest szakszerű szemléltető oktatásban is részesüljenek.

Felterjesztéssel fordult azonkívül a szegedi kereskedelmi és iparkamara a *földművelésügyi miniszterhez* is, amelyben szintén rámutatva a gazdaközönség és a kereskedelem azonos érdekeire, a gyümölcsstermelésnek az ismertetett irányban való fejlesztését jelezte kívánatosnak. A kamara felterjesztésére a földművelésügyi minisztérium megküldötte a most elkészült *gyümölcsstermelési és gyümölcsértékesítési memorandumnak* egy példányát, amelynek elvi megállapításai nagyjából vágnak a kamara által megállapított tényekkel. A memorandum részletesen kifejti a földművelésügyi minisztériumnak a gyümölcsstermelés fejlesztése, a gyümölcsfajták nemesítése és az értékesítés irányítása körül előre megállapított programját. A tisztán gazdasági vonatkozású kérdések ebből a programból a kereskedelmi és iparkamarára természetesen nem tartoznak. Mégis a kamara szükségesnek látta, hogy e kérdésben a szegedi gyümölcskereskedelem szempontjából állást foglaljon. A földművelésügyi minisztérium memorandumja szerint ugyanis egész Magyarországnak 23 állami faiskolája volt, melyből Csonkamagyarországon a földműves iskolákkal kapcsolatos kertészeti telepeket is beszámítva, mindössze 8 maradt meg, amely szám nagyon kevés ahhoz, hogy ezeknek oltványmennyiségével és csemetéivel a helyes gyümölcsstermelés elterjesztését alátámasztani lehetne. Épen ezért a földművelésügyi minisztérium a közeljövőben 6—8 nagyobb faiskola és mintagyümölcsös létesítését vette tervbe.

Köztudomásulag Szeged vidéke meglehetősen nagymennyiségű gyümölcsöt produkál, de a birtoktagozódás miatt, talán épen Szeged környékén lehet a legerősebben tapasztalni azt az anomáliát, hogy ahány gazda, annyiféle gyümölccsel jön a piacra. A fentiek szerint ez a kereskedelemnek is teherterele lévén, a kamara a kereskedelem érdekeire való hivatkozással, felhívta a város tanácsának a figyelmét a földművelésügyi minisztérium által kidolgozott gyümölcsstermelési programra és arra kérte a tanácsot, hogy *az egyik új állami faiskola és mintagyümölcsös Szegeden való léte-*

sítése érdekében lépjen összeköttetésbe a földművelésügyi miniszteriummal.

A továbbiak során, ha az értékesítés kérdéseire és a kivitel megszervezésére kerül a sor, a kamara természetesen közvetlenül kíván a tárgyalásokban részt venni és meg fogja tenni véleményes javaslatát a földművelésügyi miniszternek.

A javaslathoz a teljes ülés helyeslőleg hozzájárul.

VIII. *Bethlen* István miniszterelnök legutóbbi olaszországi útja alkalmával, a hivatalos közlések szerint, megállapodás jött létre a magyar és olasz kormányok között *a fiumei kikötő használatára* vonatkozólag. Kétségtelen, hogy a fiumei kikötőre vonatkozó megállapodást követni kell *a jugoszláv kormánnyal lefolytatandó tárgyalásoknak*, a Fiuméba vezető vasutvonalak használatának biztosítása és megfelelő exporttarifák engedélyezése tekintetében.

Ehhez a megállapodáshoz a magyar exportnak igen nagy érdekei fűződnek és a legnagyobb fontossággal bír, hogy a megállapodás olyan formában jöjjön létre, hogy azt az összes exportáló vállalatok egyformán élvezhessék.

Ebből a szempontból kiindulva, már az április 12-én a kereskedelemügyi miniszter személyes elnöklete alatt megtartott kamarai titkári értekezleten egyes kamarák főtitkárai nyomatékosan rámutattak arra a földrajzi helyzetre, amelyben a szegedi és a Tiszántul déli részében fekvő vállalatok vannak, amelyeknek *legtermészetesebb utirányuk Fiume felé nem Budapesten és Gyékényesen, hanem Röszkén, Szabadkán és Gomboson át vezet*. Hasonlóan vannak vállalatok a Dunántul nyugati részében, amelyeknek természetes utirányát viszont a *pécs—eszéki vonal* szolgáltatja. Ezért a kamarai titkárok arra kérték a kereskedelemügyi minisztert, hogy a Jugoszláviával megindítandó vasuti tárgyalásokon ezeknek a területeknek az érdekei is figyelembe vétessenek és a kötendő szerződések, megállapodások az összes vonalakra kiterjesztessenek.

Noha erről a kívánalomról így előszóban történt előadás révén a kereskedelemügyi miniszternek tudomása van, az elnökség szükségesnek látta, hogy ezt az ügyet, igen nagy fontosságára való tekintettel a teljes ülés elé vigye azzal a javaslattal, hogy az ülésből kifolyólag a jelzett értelemben intéztessék felterjesztés a kereskedelemügyi miniszterhez.

A teljes ülés magáévá teszi az elnökség javaslatát.

IX. 1. A soproni kereskedelmi és iparkamara kezdeményezésére a kamara is felterjesztéssel fordult a pénzügyminiszterhez az *állatforgalmi adóról szóló törvényes rendelkezések* oly értelmű módosítása érdekében, mely a belföldi eredetű külföldre szállított állatok — és pedig élő vagy leölt állapotban — után lerótt 2%-os állatforgalmi adó visszatérítésére

irányul. A kamara e felterjesztését az állatkereskedők és tenyésztők nehéz helyzetével indokolta.

A teljes ülés tudomásul veszi a bejelentést.

IX. 2. A kamara az érdekelt husiparosok felkérésére felterjesztéssel fordult a pénzügyminiszterhez az ugynevezett *prágai módra kikészített husfajták* után kiszabott fényüzési forgalmi adó törlése iránt. E felterjesztés megtételével egyidejűleg a kamara illetékes helyen is eljárásba lépett és az itt nyert értesülés szerint a belföldön előállított és kikészített prágai módra készült husfajták és hentesáru készítmények után az általános fényüzési forgalmi adót további intézkedésig lerónni nem kell és egyelőre e cikkek után is csupán az általános forgalmi adót kell lerónni.

A teljes ülés tudomásul veszi a bejelentést.

IX. 3. A kamara felterjesztéssel fordult a pénzügyminiszterhez, amelyben az adóbevallási és adókezelés, valamint a behajtással járó terhek könnyítését kérte. A felterjesztésre most válaszolt a pénzügyminiszter és a kamarával közölte, hogy az általános kereseti adó bevallás céljára hivatalos nyomtatvány készült ugyan, az adózó azonban nem köteles feltétlenül a hivatalos nyomtatványt használni, hanem a bevallását házilag is elkészítheti oly beosztással, amely a saját zárszámadásának megfelelőbb s hogy az általános kereseti adó megállapítására vonatkozó fizetési meghagyásban indokolni kell azt is, hogy a bemutatott mérleget miért nem lehetett elfogadni az adókievetés céljaira. Közölte továbbá azt is, hogy az esetben, hogyha a felszólamlási bizottság előadója felemelő javaslatot tesz az adózó bizonyítékának előterjesztésére, az adófelszólamlási bizottságtól halasztást kérhet, a jövedelemadó alul mentes létminimum összege 1000 pengőre fog felemeltetni és az adórögzítése folytán a közigazgatási bíróság a panaszok tulnyomó részét hat hónap alatt fogja a jövőben elbírálni.

Végül közölte, hogy a kamarának az általános forgalmi adó késedelmes befizetése esetén szedhető havi 3%, illetve háromszoros és a fényüzési forgalmi adó késedelmes befizetés esetén szedhető 50, illetve 100%-os adópótlék és felemelt adóknak mérséklésére irányuló kérelme tényleg komoly megfontolásra érdemes s a legközelebbi jövőben — a készülő törvényi felhatalmazás alapján — módjában lesz ezeknek a pótlékoknak kérdését a méltányosság érvényesítésével szabályozni.

A teljes ülés tudomásul veszi a bejelentést.

IX. 4. A szegedi m. kir. adóhivatal mint az elmúlt években, úgy ez évben is, megkereséssel fordult a kamarához, amelyben az egyes kereskedelmi szakmákban, a haszon elérésére befolyással bíró körülmények figyelembe vételével *az 1926. évben elért átlagos netto haszonkulcsok megállá-*

pitását kérte. A kamara e kérelemnek eleget tett, amennyiben az érdekelt szakosztályokkal történt beható tárgyalások után az elért haszonkulcsokat kimunkálta s azt indokoltan átíratilag a megkereső adóhivatallal közölte.

Károlyi Mihály kültag (Makó) szükségesnek látná, hogy a kamara által megállapított haszonkulcs százalékok felhasználás céljából a vidéki kamarai tagokkal és általában a vidéki kereskedői és ipari érdekeltséggel is közöltessenek.

Landesberg Jenő dr. ügyv. titkár felvilágosításképen közli, hogy a Szegedre érvényes haszonkulcs százalékot a kamara az egyes szakmák képviselőivel történt tárgyalás alapján állapította meg. Ezt a haszonkulcs százalékot az egész kerületre általánosnak tekinteni nem lehet, mert a viszonyok helyenként mások és mások és egy mereven megállapított haszonkulcs százalék esetleg még megterhelést jelentene az érdekeltek szempontjából. Nincs azonban semmi akadály, hogy az egyes helyeknek az érdekeltjei maguk üljenek össze, állapítsák meg az egyes szakmákban elért hasznot és ezt kellő indokolás kíséretében betérjesszék a kamarához, amely ezesetben a kiszámítást ellenőrzi és amennyiben az a tényeknek megfelelőnek mutatkozik, készséggel közli hivatalos formában az érdekelt pénzügyi hatóságokkal.

Tudomásul szolgál.

X. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter az 1926. év folyamán 55.150/1926. XIX. szám alatt *tűzifatelepek tárgyában* rendeletet bocsájtott ki, amelyben azt mondotta ki, hogy oly telepek tekintendők iparhatósági telepengedély alá esőknek, melyek azon célzattal állítottak fel, hogy onnan a raktározott fa üzletszerűen és állandóan adassék el.

A gyulai városi tanács — kamaránk véleménye szerint — a kereskedelemügyi miniszter rendeletét félreértette, mivel telepengedélyezési eljárás lefolytatására kötelezte a legkisebb szatócsot is, ki üzletében akár a legkisebb mennyiségű tűzifát tartja is, sőt azok ellen, kik e rendelkezésnek eleget nem tettek, kihágási eljárást indított. Kamaránk erre még a múlt év folyamán felterjesztéssel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez, kérvén a félreértésre okot szolgáltató rendelet helyes magyarázatát.

A kereskedelemügyi miniszter a kamarához a napokban leiratot intézett, melyben a kamara felterjesztésére utalással annak a nézetének adott kifejezést, hogy az idézett rendeletben foglaltakat tűzrendészeti szempontból a m. kir. belügyminiszterrel egyetértőleg a maga részéről is fenntartja, mert az a kérdést minden részletében úgy szabályozza, hogy az további magyarázatra nem szorul.

A kamara — függetlenül a kereskedelemügyi miniszter idézett leiratában kifejezésre juttatott véleményétől — a közigazgatási hatóságokat oly értelmű felvilágosítással látta el, hogy a kismennyiségű tűzifát üzletében tartó *szatócsok telepengedélyezési eljárás lefolytatására nem kötelez-*

hetők. Az eljárás alatt álló feleknek pedig a kamara azt az utasítást adta, hogy a kihágási eljárás során esetleg hozott marasztaló ítéleteket felebezzék meg a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy módjában legyen a miniszternek végleges döntést hoznia.

Papp József kültag szóvá teszi, hogy a hivatkozott kereskedelemügyi miniszteri rendeletet nemcsak Gyulán, hanem Makó városában is félremagyarázza a hatóság, amiért is indítványozza, hogy a rendelet helyes alkalmazására hívassék fel Makó város tanácsa.

A teljes ülés tudomásul veszi a bejelentést, Papp József kültag indítványa értelmében pedig átirat küldését határozza el Makó város tanácsához.

XI. A békéscsabai kereskedők kérelmére mintegy négy évvel ezelőtt a *vasárnapi munkaszünet* vezetett be. Később, a békéscsabai kereskedők e rendelkezés felfüggesztését kérték, mire a kamara felterjesztésére a kereskedelemügyi miniszter azt a leiratot intézte a kamarához, hogy a vasárnapi munkaszüneti rendelkezést Békéscsabát illetően csak abban az esetben tartja megváltoztathatónak, ha ahhoz a hosszabb ideje munkaszünetet élvező alkalmazottak többsége szintén hozzájárul. A békéscsabai kereskedők mintegy 183-an, anélkül, hogy alkalmazottaikat meghallgatták volna, illetékes helyre kérelmet terjesztettek elő, kérvén a vasárnapi munkaszünet felfüggesztését. A vármegye alispánja e kérelem kapcsán azt a kérdést intézte a kamarához, hogy állapítsa meg a kamara a békéscsabai kereskedők létszámát. A kamara a rendelkezésére álló legutóbbi illetéklajstromból megállapította, hogy a békéscsabai kereskedők létszáma 580 s így a kérelmet aláíró kereskedők létszáma a fennálló rendelkezések értelmében, nem elegendő a vasárnapi munkaszüneti rendelkezés felfüggesztésére.

Róna Gusztáv kültag megemlíti, hogy a Békéscsabán jelenleg érvényben levő vasárnapi munkaszüneti rend igen sérelmesen érinti a békéscsabai kereskedők érdekeit, annál is inkább, mivel a Békéscsabát környező helységekből sehol sincsen életbeléptetve a vasárnapi munkaszünet s így a békéscsabai fogyasztóközönség is e piacokat keresi fel, ami a csabai kereskedőket igen sérelmesen érinti. Indítványozza, hogy vagy általánosan tétessék kötelezővé a vasárnapi munkaszünet, vagy pedig az általánosan függesztessék fel.

Fekete Sándor kültag magáévá teszi Róna kültag indítványát és felszólalását.

Az elnök felvilágosítása után:

a teljes ülés tudomásul vette a bejelentést.

XII. 1. A makói ipartestület 411/1927. sz. alatt *az országos kirakodó vásárok megszüntetése* ügyében az alábbi írásbeli javaslatot terjesztette

a kereskedelmi és iparkamara elé, melyet *Papp József* makói kamarai kültag egész terjedelmében magáévá tett és kérte, hogy az indítvány formájában a teljes ülés elé terjesszessék:

A makói ipartestület 1927. évi április hó 4-én megtartott előljárósági ülésén egyhangu határozatot fogadott el, mely szerint az országos kirakodó vásároknak az egész országban való megszüntetése tárgyában átír a Tekintetes Kereskedelmi- és Iparkamarához, kérve, szíveskedjék testületünk megfontoltan és a kérdés közvetlen ismerete alapján hozott határozatát magáévá tenni, a Nagyméltóságu Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter Urhoz indokolt felterjesztéssel élni és a Társkamarákat hasontermészeti felirat céljából átiratilag megkeresni.

Tekintetes Kereskedelmi és Iparkamara!

Az országos kirakodó vásároknak meg volt a létjogosultságuk pár évtizeddel ezelőtt, mikor iparunk és kereskedelmünk még gyermekkorát élte. Ma már az országos vásárok túlhaladott álláspontnak tekinthetők.

A „vásári portéka“ fogalma az utolsó évtizedek alatt alakult ki, s ennek a fogalomnak tartalma teljesen átment népünk köztudatába. Mindnyájan értjük alatta a silány, értéketlen, selejtes készítményeket. S ma számtalan iparos családnak kell kinlódnia esőben, hóban, sárban, fagyban tönkretéve egészségét, veszélyeztetve életét, hogy felvegye a meddő és sikertelen harcot a silány vásári árukkal való haszontalan versenyben, sokszor 50—80 km.-re hurcolván podgyászát, azért, hogy esetleg az utiköltséget megkeresse.

Az országos kirakodó vásárok az ipar fejlődésének kerékkötői. A vásárra dolgozó iparosnak mindig arra kell törekednie, hogy a silány vásári portékával a versenyt felvehesse. Tehát gyengébb minőségű, olcsóbb anyagot kell használnia, gyatrább munkát kell végeznie s az ilyen munkához való munkaerőt is silányan kell megfizetnie. A vásárra dolgozó munkás nem emelkedhet fel iparának magaslatára; gyors és gyatra munkájában nem mestere, hanem kontára lesz foglalkozásának. Így az országos vásárok a magyar kézműipar dekadenciáját segítik elő, holott épen most volna az országnak legnagyobb szüksége arra, hogy iparunkat fejlessze s ez által gazdasági megerősödésünket elősegítse.

Az országos kirakodó vásárok károsak tehát az ország közgazdaságára. Elősegítik a fejlettebb iparu külföld selejtes cikkeinek tömeges beözönlését s mérhetetlen magyar pénzt vonnak el ezzel az ország lakosságától és a magyar kézműiparostól, ki bárni ilyen vásári munkát is végezzen, ezekkel a tömeggyártmányokkal a versenyt felvenni nem tudja. Ily módon a vásárok a munkanélküliség főokozói, mert a kézműves ipart képtelenné teszik intenzív ipargyakorlásra. Károsak azonban az országos vásárok a fogyasztó közönségre is, mert többszörösen fizeti meg a rossz árut, mely gyatra minőségénél fogva sokkal hamarabb válik hasznavehetetlenné.

Nem indokolható ma már a vásárok létjogosultsága avval sem, hogy egyes községekben számos ipari szakma nincs képviselve. Sőt ennek épen az országos vásárok az okai. S itt ismét előtérbe tolul a vásárok közgazdasági szempontból való káros hatása. A mai fejlett közlekedési viszonyok mellett tulnyomóan agrár népünk már nem él elszigetelten falujában. Ma már minden földműves állandóan látogatja a szomszédos városok és nagyobb községek hetipiacaikat ahol minden ipari szükségletét kielégítheti. Az országos vásárok épen azt akadályozzák meg, hogy a kézműves ipar a kisebb községekben is tért tudjon foglalni, s előidézik azt, hogy fokozódó mérvű káros hatásai következtében a kisiparosok egész szakmacsoportjai menjenek tönkre és tagjai terhére váljanak a közületek.

A vásárok megszüntetésével inkább állandósítani kellene az áruminta kiállítókat, melyeket nemcsak Budapesten lehetne megtartani, hanem az ország más városában is. A piacokat látogató közönségünknek bőséges alkalma nyílik szükségleteit a rend-

szeres hetipiacokon is beszerezni, melyeket javaslatunk érinteni nem akar. Épen így nem érintjük az országos állatvásárok további fentartását sem, amit mezőgazdasági érdekeink megkívánnak.

Kézműves iparunk fellendülését azonban addig, míg a vásározó rendszert meg nem szüntetjük, nem várhatjuk.

Az előkészítő bizottság tárgyalván a makói ipartestület javaslatát, megállapította, hogy az egyirányban halad a kamarának már 2 év előtt történt állásfoglalásával, amely az országos vásárok szaporítását kívánatosnak nem látja, sőt ellenkezőleg, a helyi ipar és kereskedelem érdekében azok fokozatos visszafejlesztését látná szükségesnek. Ennek az állásfoglalásnak megfelelően a kamara már fel is irt a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy új országos vásárok engedélyezéséhez ne járuljon hozzá, maga részéről pedig az összes benyújtott ilyen kérelmeket elutasítólag véleményezte. A makói ipartestület javaslata azonban annyira radikális és pillanatnyilag annyi existenciát tenne tönkre, hogy egyszerre keresztülvihetőnek nem mutatkozik. Épen azért az előkészítő bizottság azt a javaslatot terjeszti a teljes ülés elé, hogy ámenetileg a kamara a mai országos vásároknak minden városban és községben a felére való leszállítását kérje a kereskedelemügyi minisztertől és abban az értelemben keresse meg a többi kereskedelmi és iparkamarákat is. Magától értetődőleg ez a határozat csak a kirakodó vásárookra vonatkozik és az állatvásárok ügyét a kereskedelmi és iparkamara érinteni nem kívánja.

Papp József kültag (Makó) részletesen indokolja a makói ipartestület által benyújtott indítványt, amely érdekében fekszik az egész kereskedelemnek és iparnak, Noha leghelyesebbnek látná általánosságban az összes vásárok megszüntetését, a felhozott okokra való tekintettel hozzájárul az előkészítő bizottság javaslatához és kéri a teljes ülést, hogy azt fogadja el.

Kakuszi István beltág úgy véli, hogy a vásárok üzletelenségének oka nem kereshető kizárólag abban a körülményben, hogy sok a felesleges vásár. Összefügg ez számos városnak és községnek határszéli jellegével is, melyek így vonzási körzetüket elvesztették. Indítványozza, hogy mielőtt a kamara e kérdésben véglegesen állást foglalna, intézzen kérdést a kerületébe tartozó összes ipartestületekhez.

Marosán Milán beltág a kisexistenciák érdekében szükségesnek látja a vásárok fentartását. Abban azonban igaza van az előadói javaslatnak, hogy ma tulságosan sok a vásár és ez felesleges terhekkel ró a kereskedőkre és iparosokra. Elegendő volna feleannyi vásár is.

Metzger Péter levelezőtág szerint a kereskedelemnek és iparnak a verseny az éltető eleme. A vásár sem egyéb a versenyre szóló alkalomnál, korlátozása tehát indokolatlan volna.

Gombos István beltág szerint az előkészítő bizottság a leghelyesebb középutat választotta, mikor a vásárok számának felére való csökkentését javasolta. Az előadói javaslatot ajánlja elfogadásra.

Varga Mihály beltág előadja, hogy az előkészítő bizottság ülése óta beszélt számos különböző szakma képviselőivel és ezeknek csaknem egyhangu véleménye alapján hozzájárulhat ahhoz a megnyugtató megoldáshoz, hogy a jelenlegi vásárok száma a felére csökkentessék.

Iritz Nándor kültag is az előkészítő bizottság javaslatát fogadja el. Ő mint kereskedő és mint egy kereskedelmi egyesület elnöke, aki ismeri kartársainak hangulatát, mondhatja, hogy ma már a kereskedőknek sem kellene a vásárok. A közönséget pedig épen óvni kell attól a bővlítől, amely a vásárokon eladásra kerül.

Scheinberger Antal beltág a kamarai kerülethez tartozó ipartestületek megkérdezését ajánlja.

Felkiáltások: Felesleges! Itt vannak!

Az elnök szavazásra teszi fel a kérdést.

A többség hozzájárul az előkészítő bizottság javaslatához.

XII. 2. Gombos István beltág a posztóvámok leszállítása ügyében az alábbi írásbeli indítványt nyújtotta be a kamarához:

Alulírott azon tiszteletteljes indítványt terjesztem elő, hogy a ruházati ipar megvédése érdekében írjon fel a kamara a m. kir. kormányhoz, hogy a ma életben levő magas váموkat, ha nem is a békebeli nivóra, de legalább ezt megközelítőre szállítsa le. Tarthatatlan állapot, hogy az angol szöveteknél, még a legolcsóbb árunál is, melyen csupán diszítésül a gyáros selyemesikot alkalmaz, a vámhivatal már egyetlen selyemszál után is 50% felárat számít. Lehetetlen állapot, hogy egy közepes angol szövet értékének egyötöd részét a vám teszi. A legszomorubb, hogy épen azt az árut sújtja legjobban a vám amit leginkább a tisztviselők vesznek igénybe. Erre több vám van, mint a finomabb és drágább árura, mert ez utóbbi áru könnyebb, míg az olcsóbb áru súlyosabb, mert több benne a keverék.

Indítványom támogatására az alábbiakat vagyok bátor még felemlíteni:

1. A nagyközönség teljesen le van rongyolódva a túl magas árak és a kereseti lehetőségeknek a magas áráktól való elmaradása miatt.

2. Itt az ideje, a közszükségleti cikkek paritásos alapokra való leszorításának, mert ha a váموk olcsóbbak lesznek, akkor ez maga után vonja a munkabérek leszállítását is, mert az ipari munkás állandó akkordmunkához jut és könnyebben ruházkozik azáltal, hogy a ruházkozás olcsóbb és mindenkinek könnyebben hozzáférhetőbb lesz.

3. A többtermelés több behozatalt eredményez, miáltal a leszállított vám-differencia megtérül és így az államnak semmi vesztesége nem lesz.

4. Hazai posztógyáraink ma már többé-kevésbé elfogadható szöveteiket gyártanak ugyan de sajnos, azok kalkulációikban a külföldi áruhoz igazodnak. Így történik az a visszás helyzet, hogy a hazai szövetáru többre kerül vám nélkül, mint a világmárkájú angol szövet. Ebből következik, hogy a magas váموk fenntartása iparpártolási szempontból sem indokolt.

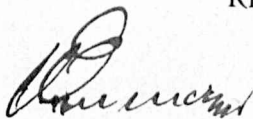
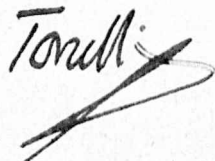
Tisztelettel kérem indítványom elfogadását.

Az előkészítő bizottság foglalkozván az indítvánnyal, Wimmer Fülöp elnök tájékoztató jellegű előadása alapján megállapította, hogy a most befejeződött cseh kereskedelmi tárgyalások során épen a textiliparban olyan

nagymérvű vámleengedések eszközöltettek, amelyek természetesen a legtöbb kedvezményi záradék értelmében a többi államokra is érvényesekké válnak, hogy a jelen pillanatban nem volna kívánatos, — különösen egy cikket kiszakítva, — ilyen javaslattal fordulni a kormány elé. Épen ezért az előkészítő bizottság azt javasolja a teljes ülésnek, hogy a kérdésben való végleges állásfoglalást függessze fel addig az időpontig, míg a cseh kereskedelmi szerződés egész terjedelmében közzé tétetik. Ennek megtörténte után a szükséghez képest foglalkozzék a kamara újból a Gombos István kamarai tag által felvetett kérdéssel, de kiegészítve abban a tekintetben, hogy a többi szakmák képviselői is adják elő az érvényben levő vámrendelkezésre vonatkozó észrevételeiket és kívánalmaikat.

A teljes ülés hozzájárul az előkészítő bizottság indítványához.

Kmft.

Hitelesítjük: